

גליון מס' 214

שבת פרשת ויצא תשפ"ו

ומשניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

יוצא לאור לרפואת עם ישראל ובכללם לר' יפת בן אסתר שליט"א בתושח"י

עניין של חינוך

"הבה לי בנים ואם אין מתה

אנכי" (ל, א)

אפשר לפרש על פי מה
שאמרו חז"ל (ברכות יז) 'נשים
במאי זכין באקרויי בנייהו
לבי כנישתא' (הנשים במה הן
זוכות? בזה שמביאין בניהן לבית
הכנסת). וקשה שהרי יש להם

הרבה מצוות שיכולות
לקיים, ופרשו בספרים
דקאי על נצחון היצר הרע
שלזה צריך דוקא כח התורה
כמו שאמרו חז"ל: 'לעולם
ירגיז אדם יצר טוב על יצר
הרע, נצחו מוטב ואם לאו
יעסוק בתורה וכו' ואם לאו
יזכיר לו יום המיתה', כלומר
שלכתחילה העצה על ידי
לימוד התורה, ואם לאו
ישתמש בהזכרת יום
המיתה. זה שאמרה רחל:
"הבה לי בנים" שיהיה לי
כח התורה בזה שאוליכם
לבית הכנסת, "ואם אין"
אם לא יהיו לי בנים "מתה
אנכי" לא יהיה לי עצה
להתגבר על היצר אלא
בהזכרת יום המיתה.
(פנינים יקרים בשם יפת לקץ)
בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"ויספר ללבן את כל הדברים האלה" (כט, יג)

כתב רש"י, "ויספר ללבן - שלא בא אלא מתוך אונס אחיו
ושנטלו ממנו ממנו". ולעיל (פסוק יא) הביא רש"י "דבר אחר:
לפי שבא בידיים ריקניות, אמר: 'אליעזר עבד אבי אבא היו
בידיו נזמים וצמידים ומגדנות ואני אין בידי כלום'. לפי שרדף
אליפז בן עשו במצות אביו אחריו להורגו והשיגו ולפי שגדל
אליפז בחיקו של יצחק משך ידו א"ל מה אעשה לציווי של אבא
אמר לו יעקב טול מה שבידי והעני חשוב כמת".

הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל סיפר ששאל פעם את מרן הסטייפלער
הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל, איזה מעלות צריך לחפש
כשרוצים לבחור חתן, אמר לו הסטייפלער: שכשבוחרים חתן,
לא צריך לבדוק עילוי גדול, רק צריך לבדוק שלשה דברים,
שיהיה לו מידות טובות, שיהיה מתמיד, ושיהיה לו שכל הישר,
אבל לא צריך להיות גאון, וסימנך "משה" מידות, שכל ישר
והתמדה, והוסיף לשאול הגרמ"מ את הסטייפלער: אם יש
לבחור 'שכל ישר', והוא גם 'מתמיד', למה צריך שיהיה לו 'מידות
טובות'? הרי התורה מעדנת את האדם! וע"י התורה האדם
מקבל מידות טובות? ענה לו הסטייפלער, אכן התורה מעדנת
את האדם, אבל זה לא מספיק, אם האדם לא מתייגע לשנות את
המידות ולשפרן, התורה לבד, זה לא מספיק. והביא ראיה
מהפרשה שלנו: אליפז למד אצל זקינו יצחק, ומה למד אצלו?
"לא תרצח", וכי את הלאו של "לא תגזול" ו"לא תגנוב" הוא לא
למד אצלו? אלא מה התירוץ? אכן אם הוא לא היה לומד תורה
בכלל - הוא היה רוצח, אבל היות שלמד תורה, והתורה מעדנת
את האדם, אז זה הועיל לו להוריד אותו מדרגת "רוצח" לדרגת
"שוודד". אמר הסטייפלער, וודאי שהתורה עוזרת, שבלי התורה
הוא היה רוצח ואילו עם התורה הוא סתם "חיה רעה". אבל אם
לא עובדים על המידות, זה לא מספיק. אמר לו הסטייפלער,
בחור שלומד טוב, זה ראיה לכך שעם ה"סטנדר" יש לו "שלום
בית" טוב, ואתה יודע למה? כי ה"סטנדר" אף פעם לא ביקש
ממנו להוריד את הפח... הסטנדר אף פעם לא ביקש לו לקום אל
התינוק באמצע הלילה... אם לא עובדים על המידות, יכולים
ללמוד ועדיין להיות מושחת. זה מה שלומדים מאליפז, שעל
המידות צריך לעבוד וה' יעזור לכולנו לשידוכים הגונים. (מעובד
מדברי הרב אליהו דיסקין)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

צדיק גוזר! װ ספור על רבנו מרן הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן רבי

יעקב משה

חרל"פ זצ"ל

זיע"א

(ז' כסליו התשי"ב)

הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל: נולד בירושלים ביום שבת, כ"ט שבט ה'תרמ"ב לאביו: הגאון ר' זבולון זצ"ל. ולאמו: מרת מרים ע"ה. השם חרל"פ הוא ר"ת של 'חייא ראש לבני פולין' או 'חכם ראשון ליוצאי פולין'. התחנך בת"ת 'עץ החיים'. הגאון הגר"ל דיסקין מבריסק, בחן את הרי"ס בהיותו בן 13 ואמר עליו, שהוא 'נער טוב ולומד יפה', וזהו שבח שרק יחידי סגולה זכו לקבל מהגאון. בהיותו כבן 15 כבר אז נודע כבקי ומעיין בהלכה, וכשהגיעה שאלה הלכתית מסובכת לפני ר' שלמה זלמן בהר"ן, היה מבקש מידידו ר' צבי מיכל לשלוח אליו את ר' יעקב כדי לברר איתו את התשובה. גאון. ענוותן. שקדן. גילה שליטה מקיפה בכל מכמני הש"ס והפוסקים, הראשונים והאחרונים. בשנת ה'תרס"ח התמנה לרבה של שכונת 'שערי חסד' בירושלים ולאחר מכן גם לרבה של שכונת רחביה. בשנת ה'תרע"ב שימש כראש ישיבת 'עץ חיים' וגם כראש ישיבת 'בית זבול'. ביפו, פגש את הרב אברהם יצחק הכהן קוק והפך להיות תלמידו בלב ובנפש. עם הקמתה של ישיבת 'מרכז הרב קוק' התמנה הרב לעמוד בראשה. בתפקיד זה כיהן בין השנים ה'תרצ"ו-ה'תשי"א. עם קום המדינה, היה הרב מחברי משלחת הרבנים שביקרו אצל ראש הממשלה והשפיעו עליו לבטל את גזרת הגיוס של בחורי הישיבות. ראש הממשלה התבטא, שדמעותיו של ר' יעקב משה הן היו הגורם להחלטתו, להשארת עולם התורה, במתכונתה ובצביונה הרוחני הקיים. לאחר פטירת הרב קוק היה מועמד לכהונת הרב הראשי של ארץ ישראל, אך בסופו של דבר לא נבחר. רבנו נלב"ע ב-ז' כסלו ה'תשי"ב. ציונו בסנהדריה בירושלים. רבינו חי ופעל כ- 69 שנים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

בשכונת שערי-חסד, בנו של אחד התושבים, יהודי ירא-שמיים ובן-תורה, השליך את לבושו המסורתי וגזז את פאותיו. לב ההורים נשבר, אך לא יכלו לעשות דבר. היו מהשכנים שדרשו מההורים להרחיק את הבן הסורר מהשכונה. אך לאחר התייעצות עם רבינו, החליטו להמשיך את הקשר עם בנם ולנסות להשפיע עליו. לאחר זמן התנדב ל'הגנה' ובמרוצת הזמן נעשה מפקד בכיר בארגון. שבת אחת הזדעזעה השכונה כולה: הצעיר נסע להנאתו, במכונית, ברחובות השכונה. מעולם לא העז איש לחלל שבת בפרהסיה ברחובות השכונה. היה זה פריצת קו אדום. היו בשכונה קנאים, שהטיחו חרפות וגידופים על הצעיר שחילל וביזה את כבוד השבת. הוא לא התרשם מן החרפות וגם לא מאיומים. להפך, נראה היה כי כל אלה רק הגבירו את רצונו להתגרות בתושבים ולהפגין את הבוז שהוא רוחש להם. קנאי השכונה כבר הודיעו כי בשבת הבאה לא יעבור המעשה בשתיקה. עם התקרב השבת נעשתה האווירה בשכונה טעונה. הרי ברור לכול כי השבת הקרובה עומדת להיות שבת של פורענות. לא הועילו כל תחנוני ההורים על אוזני בנם. הוא היה נחוש בכוונתו לנסוע ברחובות השכונה גם בשבת הקרובה. בצר לו פנה האב שוב אל רב השכונה, לבקש עצה. הרב חרל"פ הקשיב בתשומת-לב לדברי האב, והתעניין בעיסוקיו של הצעיר. "אמור לבנך כי אני מבקש לראותו ולשוחח עמו בעניין חשוב", אמר לבסוף לאב. על הזמנת הרב. הבן סירב ללכת. "אני יודע מה הוא לומר לי. אין לי עניין בהטפות מוסר". ביומיים הבאים i בהגיע האב לביתו סיפר לב הוסיף האב להתחנך לפני בנו, ללכת לרב- אך ללא הועיל. השבת התקרבה, והבן עומד בסירובו. נותרו עוד כמה שעות עד השבת, והמתח באוויר גואה. כשדמעות בעיניו ניסה האב ניסיון אחרון לדבר על לב בנו: "אף אם לא תקבל את דברי הרב, עשה לי טובה ולך אליו. איך אראה את פניו בביה"כ כאשר אפילו לשוחח איתו לא הסכמת?". לבסוף הסכים הבן לתחנונים. "אל תטפח ציפיות", הדגיש קודם לכתו. כשהגיע לבית הרב, היה שעה קלה לפני שבת. הרב עדיין לא שב מהטבילה במקווה. להפתעתו הרבה קידמה אותו הרבנית במאור- פנים ובחיוך. היא ביקשה ממנו להמתין לרב, ובינתיים פרסה לו מעוגת השבת הטרייה. לאחר כמה דקות הופיע הרב. על פניו נסוכה הארת השבת הממשמשת, וכולו אחוז הרהורי דבקות. בהבחינו בצעיר רץ אליו מיד ולחץ את ידו בחמימות. "אני מתנצל על שהטרחתי אותך אליו בשעה דחוקה זו", התנצל, "סלח לי". לאחר הפתיחה הלבבית, אמר לו הרב: "שמעתי עליך דברים גדולים. נודע לי כי אתה מפקד חשוב ב'הגנה' ועוסק בהצלת חיי יהודים. יהיה חלקי עם מי שזכו להגן בגופם על עם ישראל. אין לשער את גודל המצווה שבידך!". "אולם אני מבקש לספר לך, כי יש כמה אנשים בשכונתנו שאינם מודעים למעשיך החשובים. הם אינם יודעים כי אתה עוסק במצווה כה חשובה, הדוחה גם את השבת. בשבת שעברה, סיפרו לי, נסעת במכוניתך בחוצות השכונה. ומן-הסתם, כשיהודי נוסע בשבת, הרי זה משום פיקוח-נפש. אם כך הדבר, הנסיעה מותרת ואף מצווה. אולם מי שאינם יודעים זאת, זוממים לפגוע בך, ואגב כך להפריע למלאכת- הקודש שאתה עוסק בה. "בקשתי אפוא ממך כי מחר, אם תצטרך שוב לנסוע בדחיפות כדי להגן על חיי יהודים, אנא הקש על דלתי והודע לי. אני אכנס עמך למכונית, ואסע עמך ברחובות השכונה. כך ידעו כולם שנסיעתך מותרת בשבת, ולא יפגעו בך ובעבודתך". נכנסו הדברים הרכים לליבו של הצעיר, ומאותו יום לא נסע עוד בשבת ברחובות שערי-חסד, והשקט והשלווה חזרו לשרור בשכונה.

(מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

מורא מקדש!

**"מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים
וזה שער השמיים" [כח, יז].**

מעשה בבחור ירא שמים, שבבית הכנסת בו הוא מתפלל רבו דבורי המתפללים בכל מהלך התפילה וקריאת התורה. הזלזול הנורא בתפילה ובבית אלקינו נגע מאוד ללבו, אך הוא לא ידע להשית עצות בנפשו, 'היאך אוכל למגר את מספחת הדיבורים, כאשר נראה כי אני היחיד בציבור שהדבר מעיק עליו'. באחד הימים, למד את דברי בעל ה'ווי העמודים' (הובא במשנה ברורה סי' קכ"ד סקכ"ז): יש למנות איש חזק וירא שמים, שיתנו בידו שבט מושל, לגעור ולהעניש את אלה שמדברים בבית הכנסת! החליט אפוא הבחור, שבמקום שאין אנשים, אשתדל אני להיות איש, ופנה אל הגבאים לקבל רשות להוכיח את המפטפטים בבית הכנסת. הרשות ניתנה, ומעתה כל מתפלל שסח והפריע למהלך התפילה, ניגש אליו מידענו, והסה אותו, ובמקרה הצורך, אף הכה בחוזקה על השולחן שלפניו... ואכן, יזמתו של הבחור הצליחה, אמנם האנשים ממשיכים לדבר, אך כל התחלת שיחה נקטעת על ידי הדפיקות של ה'ממונה על שמירת קדושת בית הכנסת'. האנשים גילו הבנה, כך שהשקט נישמר עד לתחילת השיחה הבאה. ממשיך הבחור לספר: הנה לאחרונה מגיע אבי שיחה להתפלל אצלנו בבית הכנסת באופן קבוע, והבעיה היא שהוא הפך ל'ציר המרכזי' של הפטפופטים והשחוק. לדאבון לבי, קורה גם שהפלאפון שלו מצלצל ומנגן בקול, והוא לא נמנע מלענות לשיחות (בתוך היכל ה', רח"ל)... גם לאחר שדיברתי עמו על כך (לאחר התפילה) הוא ממשיך לדבר, ומשאיר את המכשיר הנייד דלוק. הבחור הריץ את שאלתו אל מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: 'האם אני רשאי להתרות באבי כאשר הוא מפטפט באמצע התפילה, כפי שאני נוהג בכל שאר המתפללים, או שמא כדאי שאעבור להתפלל במקום אחר?...? השיב מו"ר: שנינו בהלכות כיבוד הורים (שו"ע יו"ד סי' ר"מ סעיף י"א): "ראה את אביו שעבר על דברי תורה, לא יאמר לו: 'עברת על דברי תורה!', אלא יאמר לו: 'אבא כתוב בתורה כך וכך', כאלו הוא שואל ממנו, ולא כמזהירו, והאב יבין בעצמו ולא יתבייש". מבאר אפוא, שגם כאשר האב עובר על דברי תורה, אין לביישו, אלא רק לרמוז לו בעדינות שנוהג שלא כדיון. ולכן, אין לבן להכלים את אביו שמפטפט, אלא רק יציין בפניו את אזהרת התורה: 'ומקדשי תיראו', ואת דברי המשנה ברורה (סי' רכ"ד ס"ק כ"ז): "אוי לאנשים שמשיחים בעת התפילה, כי ראינו כמה בתי כנסת שנחרבו בשביל עוון זה". ועל כל פנים, בוודאי שאין לבן לעזוב את בית הכנסת, ואם ינהג כן, ישא, חלילה, על גבו את עוונות המפטפטים, כדברי רבותינו (שבת נ"ד): "כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מחה, נתפס על עוון אנשי ביתו. באנשי עירו, נתפס על אנשי עירו". לסכום: הבן ימשיך לשמש כ'שומר' על קדושת בית הכנסת, אך לא יזהיר את אביו בדרך מביישת, אלא רק יזכיר לו את חומרת עוון השיחה בבית הכנסת (אחת שאלתי).

יוצא לאור לרפואת כלל עם ישראל ובכללם לר' יפת בן אסתר שליט"א